

FLÓFIZETÉSI ÁRA:
EGÉSZ ÉVRE 10 — K FÉL ÉVRE
NEGYED ÉVRE 4 — K

FŐSZERKESZTŐ
DR. RISCHITZ HÉLA

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIV
BUDAPEST, V., SAS-UTCA
TELEFON 98—10
SZÁMTASSAL DÍJZÁRAN

A negyedik hadikölcsön.

Reméljük, hogy ez az utolsó. Az általános s még az entente hatalmainál is kétségbevonhatatlan békevágy nyilvánul meg, mindazonáltal készülnünk kell és a pénzügyminiszter fellépésén folytán az is bizonyára kétségtelen, hogy a negyedik hadikölcsön ténye, eredményei fog zárulni így volt ez Németországban is, ahol a negyedik hadikölcsönt 10 es egy negyed milliárdos eredménnyel zárták le.

Legyen is ez az utolsó hadikölcsön. A polgárságnak kell összefognia, hogy megadja a hadseregnek mindazt, ami katonáink hősi lelkületén túl az eredményes hadvezetéshez szükséges. Népközlösnek kell lennie, mert az ország minden polgára kell, hogy résztvegyen ebben az ádáz küzdelemben a teljes győzelem befejezéséig. Kétségtelen, hogy kivesszük részüket a jegyzésből a nagy intézetek, biztosító-társaságok, bányák, vasművek, ipartelepek s különösen azon iparágak, amelyek a háború juttatott fényes anyagi helyzetbe; mindazonáltal ennek a kölcsönnek *népvédelmi karakterét* nem ezek adják meg, hanem a népességnek az a tudata és elhatározása, hogy ezt a háborút csakis győzelemmel fejezhetjük be s ezért minden vagyonát föláldoznia érdemes. **Hogy önmagát védi,** amikor aláírja a hadikölcsönt.

És ez a kölcsönművelést ezenfelül jövedelmező tőkebefektetés is. Elképzeltetlenség az országban, amely a betétállományok rohamos emelkedésében mutatkozik, hogy a vidéki pénzintézetek nem tudják hová, milyen értékekben fektessék be a felgyülemlett nagy tőkéket, lény az, hogy a földbirtok **hozadéka** többé nem áll arányban a pénzvagyon **hozadékával,** amennyiben azt értékpapírokba fektetik. **S ha még a hadikölcsön-papírok típusaiba fektetjük,** amely minden állami — tehát legbiztosabb — címletek között legkedvezőbb kamatozást biztosít, akkor nyilvánvaló, hogy a közönség csak saját érdekében teszi, ha a betétintézeteket a nevében való jegyzésre utasítja.

A mi közönségünk közgazdasági kérdésekben annyira járattan; hogy mindig azt nézte, hol biztos a pénz és ilyen biztos helyekül mindig inkább

fogadta el a takarékpénztárt, mint magát. A mi tolnavesszünk, de még a pesti polgár negyedrangú, rosszul és megbízhatatlan vezetett intézetekbe inkább fektette tőkéje, hogy ilyenek kezére bízva takarékbetétök ahelyett, hogy elsőrangú, tisztán jövedelmező intézetek értékpapíraiba fektette volna. Még kevésbé is arra vállalta magyar kispolgár, vagy hogy az állam jradékait vásárolta volna meg ahelyett, hogy ezek francia tőzsérek útján a mi aranyban matozó kötvényeinkkel az ottani kispolgárság kossági erőneit szaporítsák. A magyar kispolgár általában az egész magyar társadalmi sztrádon, hogy az államot mint biztos, tenést elfogadja, hogy az államnak hitel takarított fillereit, mert a legbiztosabb adó, amelynek polgára és amelynek dolgaiba szólása is van, holott a betétintézetbe, takarított tőkéit elhelyezi, semmi beleszó.

A negyedik hadikölcsön ületéből elmondható, ezeket, mert a hadikölcsönökből egy nagy tanulságot meríthetünk. Tulajdonképpen hogy a pénzügyminiszter magvas előadást magyar nemzetre és társadalomnak tőkei mikénti okos elhelyezéséről. Valóság, egyetemi előadás volt ez, néptömegek kizárása. A háborúnak egy értékes eredménye, amely állami kibocsátásokon érezhetően hozzájárult. Többé nem fogunk, mint riadt veretek, de mint ez megtörtént a háború előtt, h föld nyakunkba zúdítja jradékainkat és ket. A hadikölcsön-jegyzések titánit arról, hogy a hazai értékeknek igenis féük, mert hazai földnek, az tényeknek és annak a presztizs államot magyar állammá teszi, biztos, mert magyar piacnak lappangó képessége arra, hogy felvegye és most már *Teleszky* útja szerint a magyar nép érzi is, tudja is, hogy felvegye, csakugyan valóság és ezzel élni is tud.

Mint értesülünk, a *Magyar Államias Kölcsön-bánya* r-t. a saját és kezelése alatt álló alapok a negyedik magyar hadikölcsönből 2-5 millió koronát

jegyzett. A társulat korábbi jegyzései meghaladták az öt milliót, úgy hogy a mostani jegyzéssel együtt több mint 7-5 millió koronát jegyzett.

Bányait Béla ír.

HAZAI HIREK.

Angol és amerikai rivalitás. Emleztünk már, hogy egy erős amerikai konzorcium komoly érdeklődést tanúsít transvaali bányák iránt és különösen aranybányászat terén az angol tőkének akar versenyt csinálni. Tulajdonképpen onnan ered ez az egész amerikai próbálkozás, hogy a dusztagod Anglia kezdő érezni a háború terheit és nem képes a szokásos módon financirozni délafrikai érdekeltségét. A Times című angol világlapban úgy olvastuk, hogy ez valami óriási sikere az angol érdekeknek a valóóságos szerencse rájuk nézve, mert ez a biztos út arra, hogy a gonosz német főke Dél-Afrikából kiszoruljon. Rövidesen meg lesz a kiábrándulás. Anglia rengeteg vérről s valóóságos pénzüddől megszerezte meg a dél-afrikai aranyterületeket s most a yankeek jönnek oda az ő ismert üzleti képességeikkel, hogy leszedjék az angolok gyümölcsét. A Times napilapját úz, ellenben az angol közgazdasági lapok eleve nére tapintanak a kérdésnek. Az egyik legelterjedtebb angol lap p. o. így ír:

Nincs már többé reménye az angol mérnöknek Dél-Afrikában. Lejött az amerikai és „kíméletlen könyökével” félretolja a tehetségsőbb és szerényebb angol mérnököt az ő sajátos „tolakodó” impertinentiájával. Alig jön le a bányába, már is elamerikanisítja az egész bányát.

Aztán így folytatja:

Az a gyanus, hogy vannak nyomok, amelyek szerint az egész amerikai befolyás mögött megit német ellenőrzés lapang. Elkérjük az örvényt s belekerülünk az árba. A német sőtökemencéből beleestünk a német-amerikai izzó parásza.

Az egészéből az a tanulság, hogy az amerikai főke éppen ennek a világháborúnak a nyomán alighanem meg fogja törni az angol főke supremáciáját.

A Máv. szénbeszerzése Sziléziában. A Máv. Sziléziában tárgyalásokat folytat arégből, hogy szükségleteinek jelentékeny részét sziléziai bányákból szorozze be. Tudomásunk van arról, hogy a foglalt orosz lengyelországi területekről, jelesen a dombrovai szénbányákból jelentékeny mennyiségű széntet kap a Máv., mindazonáltal szükségletének egy részét felső Sziléziából kell beszereznie. A Máv.-nál szokásos módon ezáltal is 3 évrő történnek kötések és évi 60 ezerfőtől 80 ezer vaggonig szól a megrendelés. A Máv. szén-szükséglete évi 400 ezer vaggon, amelynek oroszlan-részt persze a magyar szénipar kapja, az osztrak-arwini medence 50 ezer vaggon. A Máv. növekedő szükségleteivel ez utóbbi esetleg 80 ezer nagyról egészülhet ki. A kötés valamivel kisebb lesz a napiárnál s kb. az osztrák államvasutak árai körül lesznek. A régi szállítók a valutakülönbözetre való tekintettel minden követ megmozgattak, hogy megfelelő ártöbbletet érjenek el. Pénzben ez a különbözet néhány millió K.-t jelentett volna, de a Máv. koronaértékben fizette a szénét s elkerülte a veszteséget. A Máv. a proorzszázai bányákat a szerződéses mennyiség 100%-ának leszállítására kötelezte, még pedig teljesen a megállapított szerződéses áron.

A vasútvias maximális ára. A londoni minisztér, mint egy távirat jelenti, a vas- és acéliparban felhasználni anyagok beszerzési árának vizsgálata után megállapította a nyersvas legmagasabb árát.

A magyar és osztrák vasművek egyöntetűen megszűntek a ruhras felárából eddig szokásban volt 30% os engedélyt, még pedig visszaható erővel április 8-tól kezdődőleg.

Vasbuzsra a vasgyártó vagy egyáltalában megfogadnak el megrendeléseket, vagy csak olyan kikötéssel, hogy a szállítási határidőt előre nem állapítják meg, ami különben tudvalevőleg egyértelmű a megrendelés visszautasításával.

A német vasakart legutóbbi ülésén megállapították, hogy az üzemek foglalkoztatása egészen őszig biztosítva van. A kártel- elvben — az árdragítás ellen foglalt utyan állást, tényleg azonban az eladást nagy hátró megszüntetik, hogy ugymond a beiföld szükségletét kielégítessék. A német vas- és acélipar legutóbbi statisztikája szerint a német vánterületen március hónapjában összesen 1-1 millió tonna volt a nyersvastermelés a februári 1-3 millió tonnával szemben.

Állami erdőségek a szénbányáknak. Amint értesülünk, a földmiveltésügyi minisztérium tárgyalásokat folytat a szénbányákkal, hogy az állami erdőségek egy részét kihasználásra közvetlenül a szénbányáknak adják át, hogy a folyton lennákadásokkal küzdő faipar helyett tetemes bányafszükségletüket ők maguk elégíthessék ki. A bányák a szükséges munkaerőt szintén a kormány segítségével kapnak meg.

KÖBÁNYA (Budapest közelében, trachyt- és andesit bánya) hasznosításához valamely formában társat keresek, esetleg részvnylrasvasági alapon. A banya fel van szerelve síklő- és görpályával, közvetlenül a Duna parton fekszik, úgy hogy az anyag a bányából közvetlenül a hajóba beereszthető. Szorosan a banya alatt fut el a budapest-marcheggi fonal. A környéken virágoz kobányavállalatok vannak, amelyek hosszú drótkötőiparyakkal jutnak a vasúthoz, vagy a Dunához, a banya rentabilitása tehát kétségtelen. Az üzem nyomban megkezdhető.

Szíves ajánlatokat „A BANYA” kiadóhatalába „Biztos befektetés” jelögre kértünk.

Németek a magyar bányakészletéről. Egy *Offergeld* V. nevű német tanár a magyar iparfejlesztési kísérletek kapcsán, amelyeket igen helyesen egészezőtellen szubvenciós rendszernek minősít, azt egyruttal a magyar vas- és fémműséről, amelyről azt állítja, hogy nálunk kicsi mennyiségben és nem elötrung minőségben találhat. Megemlékezik cikke a magyar vasérc kiviteléről is, de úgy, mintha ebbe a nemzetgazdaságunkat rég sorvaszó állapotba és érdekeltek befolyása révén kénytelenek lennénk ezután is belenyugodni! Az egész cikk olyan tönusu, mintha Bécsben augalmázták volna s ezzel a régi buzdítással zárul, hogy az ipari munkából csak a mezőgazdasági ipar terén vegyük ezáltal is ki a részünket. Ez a hang — Kölnből — szokatlannal tetszik. Még meg sincsen a középEurópai közbv vánterület és máris akad német hang, amely az iparfejlesztésről lebeszél bennünket.

Offergeld dr. mindenképp azt állapítja meg fejtegetésében, hogy Magyarország közszében aránylag igen szegény s a stájerakéi, azonai, pécsi és a bányai közszentelpeken nincs nagyobb készletartalom. Elismeri, hogy a magyar barnaszénbányák kvalitatíve is használható fűtőanyagot szolgáltatnak és ez a szénfajta nálunk könnyebben is rendelkezés, mint a közszén.

A vasérctelepekről szólva megállapítja, hogy 1911-ben vasérckészletünk 104 millió tonnára rogtott. Az évi felhasználás ez idő szerint két millió tonnára tehető és Németország, valamint az osztrák Szilézia ebből 790 000 tonnát

hétven 112,5 fontról 118 fontra emelkedett. Newyorki jelentés szerint a réz iránt ott is rendkívüli kereslet nyilvánult meg. Széplépbéri szállításra 28 dolláros árt jegyznek.

A **francia aranytermelés** az előző hónapok termelésével szemben a következőképpen alakult:

	1915 font sterling	1915 font sterling	1914 font sterling	1913 font sterling
Január	3,244.948	3,007.065	2,768.470	3,363.118
Február	3,301.003	2,872.406	2,680.186	3,118.352
Március	3,384.121	3,202.514	2,917.346	3,858.050
Április		3,160.651	2,904.924	3,334.358
Május		3,243.347	3,059.340	3,373.898
Június		3,208.224	3,049.558	3,173.382
Július		3,373.268	3,111.898	2,781.917
Augusztus		3,307.975	3,024.037	3,092.754
Szeptemb.		3,299.423	2,982.630	2,989.686
Október		3,388.122	3,116.754	3,051.701
November		3,317.534	3,040.677	2,860.788
Décember		3,317.949	2,952.755	2,857.928
Összesen	36,927.461	35,586.075	37,858.040	

E szerint az ezévi márciusi termelés mezeje felülmúlja nemcsak a háborús hónapok termelését, hanem még az 1913. békés évet is vagy 36 millió font sterlinggel. Erődeks, hogy a tavalyi év októbere az egyetlen, amely vagy 4 millió fonttal meghaladja az idei március rekordtermelését.

A **Magyar fém- és lánpadrúgyár r. t.** 1915. évi mérlegét az előző évi 58.230 K vesztésig levonása után 462.139 K tiszta nyereséggel zárta a 2 1/2 millió K részvényfőke mellett.

A munka dicsőrete. Egészen természetesen tünik fel az ország egész közönsége előtt, hogy a szénbányászatok minden faunakadás és zavar nélkül látták el az ország szükségleteit, ami nélkül pedig a municiós ipar és általában az egész közgazdasági élet fennakadást szenvedett volna. Ennek eredménye pedig biztos levetést jelent volna. Ugyanígy, a vasművek is javarészt iskolázatlan munkások bevonásával sikerült azt a teljesítményt elérni, ami a legnagyobb dicsőrete a bányáknak, vasműveknek, amelyek ezáltal igazolták be, hogy hivatásuk magaslátán állnak.

A **Skoda-telek A.-G. (Pilsen)** az 1915. évben 9,357,859 K tiszta nyereséget ért el szemben 7,076,626 K-val 1914-ben. Az idei osztalék 34 K = 17%, szemben 28 K-val = 14% a múlt évben. A társaság részvényfőkjét 15.000 drb részvény kibocsátásával 42 millió K-ról 45 millió K-ra emeli fel.

A **szén bányák üzeme helyezés.** A szerbisi cs. és kir. katonai kormányzat bányászati osztálya az idő szerint 18 bánya üzembe helyezését fűrészi. Eddig négy szerb bánya van teljes üzemben, és pedig Krupanjban és Majdanpekben, ahol rézet, Ripanjban, ahol ólmat, végül Vlaszopoljében, ahol szén bányásznak.

Cégjegyzési listák. A Kohlenindustrieverein magyarországi vezérképviseletége Scájbfly Gyula és Vámos Fülöp vezérképviselettel minőségét bejegyeztette. — A Nádorai vasipar-társulat Csermak Károly, Hartig Hermann és Senitzer Alfonz igazgatóságai tagjai cégjegyzési jogosultságának megszűnését, valamint Eberhardt Károly, Hajts Árpád, Hendrich Antal, Müller Ottó és Tany Gusztáv igazgatóságai tagok ezen minőségét és cégjegyzési jogosultságát bejegyeztette.

DEUTSCHER BERICHT. INDUSTRIE UND VOLKSWIRTSCHAFT.

Vom Petroleummarkt. In Österreich nimmt die Erzeugung weiter zu. Die Arbeiten für die Wiedereröffnung von 80 Gruben in Galizien, die durch die Russen zerstört worden waren, sind so weit gediehen, dass die Wiederaufnahme des Betriebes in kürzester Zeit zu erwarten steht. Die Heeresverwaltung hat Ihre Unterstützung geliehen, indem sie Arbeitskräfte zur Verfügung stellte. Die Rohölzeugung wird damit bedeutend

wachsen; man schätzt, dass sie mindestens 200 Zisternen im Monat betragen werde. In Rumänien herrschte gute Nachfrage, so dass die Preise sich wieder gehoben haben, da ihr nicht immer genügt werden konnte. Dabei bestehen die Schwierigkeiten, die sich der Ausfuhr entgegenstellen, fort, so dass der Versand nicht den Umfang erreicht, den er haben müsste. Sobald diese behoben sind, dürfte auch die Erzeugung wachsen, die jetzt absichtlich zurückgehalten wird. Der amerikanische Markt zeigte keine Veränderung bei ruhigem Geschäft.

Kupferstatistik. Nach einer Privatdeichmeldung gibt der Bericht der Londoner Firma R. Morlon die Weltvorräte in Kupfer für Anfang April mit 17.201 t an. Die Vorräte in England und Frankreich stellten sich auf 5528 t. Die Vorfachungen von Chile betragen 1750 t und die von Australien 4800 t.

Grosser Kohlenabschluss der ungarischen Staatsbahnen in Oberschlesien. Die ungarische Staatsbahnen verhandeln gegen Deckung eines Teiles ihres Kohlenbedarfes in Oberschlesien. Die Verhandlungen dürften zum Abschlusse kommen. Die Deckung soll für drei Jahre erfolgen und jährlich ein Quantum von 60.000 Waggons umfassen, das vielleicht auf 80.000 Waggons ausgedehnt werden dürfte. Der ganze Kohlenbedarf der ungarischen Staatsbahnen beträgt 400.000 Wagen. Davon wurde bisher der grösste Teil in Ungarn, ein Teil im Ostrau-Karwiner Revier und etwa 50.000 Wagen in Oberschlesien gedeckt. Nunmehr soll die in Oberschlesien zu vergebende Kohlenmenge auf 80.000 Wagen ausgedehnt werden.

Höchstpreise für Roheisen in England. Wie uns aus London gemeldet wird, hat der Munitionsminister die Preise der in der Eisen- und Stahlindustrie verwendeten und erzeugten Stoffe geprüft und Höchstpreise für alle Arten Roheisen auf Grund der herrschenden ungewöhnlichen Verhältnisse festgesetzt.

Staatliche Forste den Bergwerken. Verhandlungen sind im Zuge, dass ein Teil der staatlichen Forste in Ungarn den Kohlenbergwerken zu dem Zweck überlassen werde, damit diese ihren Holzbedarf aus den staatlichen Forsten zum eigenen Betrieb sicherstellen können.

